

ימי עיון בתנ"ך תשפ"ג

תחינה על הזמן האנושי –
עיון בתפילתו האחרונה של משה (תהלים צ)
sabatoster@gmail.com, דוד סבתו

(א) תפלה למשה איש האלהים

- אָדְנִי, מַעֲוֹן אֶתָּה הֵייתָ לָנוּ בְּדָר וָדָר:
(ב) בְּטָרִם הָרִים יִלְדוּ וּתְחוּלָל אֶרֶץ וּתְבַל וּמַעוֹלָם עַד עוֹלָם אֶתָּה אֵל:
(ג) תִּשָּׁב אֲנוּשׁ עַד דָּקָא, וּתְאָמַר שׁוּבוּ בְּנֵי אָדָם:
(ד) כִּי אֵלֶּךָ שָׁנִים בְּעֵינֶיךָ - כִּיֹּם אֶתְמוּל כִּי יַעֲבֹר וְאַשְׁמוּרָה בְּלִילָה:
(ה) זְרַמְתָּם שָׁנָה יְהוּי, בְּבִקְרָה כְּחֹצֵיר יִחְלַף:
(ו) בְּבִקְרָה יִצִּיץ וְיִחְלַף לְעָרֵב יְמוֹלָל וְיִבֶשׁ:
(ז) כִּי כְּלִינוּ בְּאֶפֶד וּבְחֻמָּתֶךָ נִבְהַלְנוּ:
(ח) שְׁתֵּה עֹנִיתִינוּ לְנִגְדֶךָ עֲלַמְנוּ לְמֵאוֹר פְּנִיךָ:
(ט) כִּי כָל יָמֵינוּ פָּנוּ בְּעִבְרֶתְךָ, כְּלִינוּ שְׁנֵינוּ כְּמוֹ הֶגְהָ:
(י) יָמֵי שְׁנוֹתֵינוּ בְּהֵם שְׁבָעִים שָׁנָה וְאִם בְּגִבּוֹרֹת שְׁמוֹנִים שָׁנָה וְרַבָּם עֵמֶל וְאָנוּן כִּי גַז חֵישׁ וְנַעֲפָה:
(יא) מִי יוֹדֵעַ עַז אֶפֶד וּכְיֶרְאֶתְךָ עֲבַרְתֶּךָ:
(יב) לְמִנּוֹת יָמֵינוּ כִּן הוֹדַע וְנָבֵא לִבְבַּי חֻכְמָה:
(יג) שׁוּבָה ה' עַד מֵתִי וְהִנְחֵם עַל עֲבֹדֶיךָ:
(יד) שְׁבַעֲנוּ בְּבִקְרָה חֲסִדֶךָ וְנִרְנְנָה וְנִשְׁמַחָה בְּכָל יָמֵינוּ:
(טו) שְׁמַחְנוּ כִּימֹת עֵינֵינוּ, שְׁנוֹת רְאִינוּ רְעָה:
(טז) יִרְאָה אֵל עֲבֹדֶיךָ פְּעֻלֶךָ וְהִדְרֶךָ עַל בְּנֵיהֶם:
(יז) וַיְהִי נָעַם אֲדָנִי אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כֹּנְנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדֵינוּ כֹּנְנָהוּ:

(א) תפלה למשה איש האלהים אָדְנִי, מַעֲוֹן אֶתָּה הֵייתָ לָנוּ בְּדָר וָדָר: (ב) בְּטָרִם הָרִים יִלְדוּ וּתְחוּלָל אֶרֶץ וּתְבַל וּמַעוֹלָם עַד עוֹלָם אֶתָּה אֵל:	(א) וזאת הברכה אשר ברכך משה איש האלהים את בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְנֵי מוֹתוֹ... (כ) מַעֲנָה אֱלֹהֵי קִדְּם, וּמִתְחַת זֹרַעַת עוֹלָם
---	--

אבן עזרא תהלים צ, א

(א) תפלה למשה איש האלהים - לפי דעתי שמשה אדונינו חבר זאת התפלה כי היא על לשון רבים ואין דברי דוד ככה ועוד שהחל ה' מעון אתה ובתורה מעונה אלהי קדם.

ספרי דברים, פיסקא שנו

מעונה אלהי קדם, שלשה ספרים נמצאו בעזרה אחד של מעונים ואחד של היא היא ואחד נקרא ספר זעטוטים באחד כתיב מעון אלהי קדם ובשנים כתיב מעונה אלהי קדם, בטלו חכמים את האחד וקיימו השנים.

ספרי דברים פיסקא שמב

וזאת הברכה הרי זה מוסיף על ברכה ראשונה ואיזו היא "תפלה למשה איש האלהים", ועדין הדבר תלוי אין אנו יודעים אם תפילה קודמת לברכה אם ברכה קודמת לתפילה כשהוא אומר וזאת הברכה הוי תפילה קודמת לברכה, ואין ברכה קודמת לתפילה.

מדרש תהלים, מזמור צ

אחד עשר מזמורים אמר משה כנגד אחד עשר שבטים, [ואלו הן], תפלה למשה איש האלהים ...

רד"ק תהלים פרק צ

כי אלף שנים. ואמרת לו גם כן מה חייך, כי אילו יראך בעיניך ותחשוב שתחיה אלף שנים מה שלא תהיה אדם הראשון, כִּיֹּאִן הֵם, כיון שסופך למות, לפיכך אל תתגאה בחייך אם תאריך ימים, כי כולם יחשבו כיום אתמול שעבר, או כמו אשמורה אחת מאשמורות הלילה, כי כולם עמל ויגיעה. ורז"ל פירשו (סנהדרין צג) בעיניך כנגד האל יתברך, ואמרו: יומו של הקדוש ברוך הוא הוא אלף שנים. רצה לומר כי אלף שנים אינם נחשבים לו אלא כיום אחד: